

AGNIESZKA OPALKA

Uniwersytet Szczeciński

NEUTRALNOŚĆ PODATKOWA – ZARYS PROBLEMU

Wprowadzenie

Każde przedsiębiorstwo funkcjonuje w ściśle określonym, ale dynamicznym otoczeniu. Spośród wielu czynników takiego otoczenia jedne mogą odgrywać rolę stymulacyjną, inne – hamującą rozwój przedsiębiorstwa. Bardzo często te same czynniki mogą jednocześnie pobudzać aktywność gospodarczą oraz być barierą rozwoju w zależności od określonych warunków. Taką funkcję niewątpliwie odgrywają podatki płacone przez przedsiębiorstwa. Są pewnym obciążeniem dla firmy, ale jednocześnie odpowiednie wykorzystanie instrumentów podatkowych może warunkować wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa na rynku.

W artykule zaprezentowano syntetyczne ujęcie istoty podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorstwa oraz podatku od towarów i usług. Zmiana poziomu opodatkowania bezpośredniego i pośredniego wpływa na wyrażony za pomocą zysku netto cel firmy oraz na osiągnięte przychody z działalności. W artykule powołano się na zasady konstruowania współczesnych systemów podatkowych, w tym zwłaszcza na zasadę neutralności podatkowej.

1. Co to jest neutralność podatkowa?

Obserwowany współcześnie renesans idei neutralności podatkowej dotyczy świadomej rezygnacji państwa z funkcji pozafiskalnych na rzecz doprowadzenia do możliwie największej neutralności systemu podatkowego. Neutralność podat-

ków wobec mechanizmu rynkowego oznacza, że uregulowania dotyczące form i rodzajów opodatkowania nie powinny skłaniać przedsiębiorców do podejmowania przedsięwzięć innych aniżeli te, które w danych warunkach rynkowych byłyby dla nich najbardziej opłacalne. Brak takiej neutralności sprawia, że przedsiębiorcy przy podejmowaniu decyzji dążą do zmniejszenia obciążenia podatkowego, czyli dokonują takiego wyboru, z którym wiąże się największa oszczędność podatkowa¹. Oczywiście zasada neutralności systemu podatkowego nigdy nie będzie zachowana całkowicie (dlatego we współczesnych teoriach ekonomicznych mówi się już o względnej neutralności podatków²), jednak chodzi o takie jej ujęcie, aby otoczenie fiskalne przedsiębiorstwa nie wpływało na wybór mniej opłacalnego przedsięwzięcia.

Neutralność podatkowa z punktu widzenia makroekonomicznego dotyczy budowy systemu podatkowego uzależnionego od ocen formułowanych na podstawie następstw opodatkowania. Opodatkowanie pozostaje neutralne wówczas, jeżeli nie wpływa na alokację zasobów. Podatek nie powinien ingerować w stosunki konkurencyjne w sposób dyskryminujący. Dzieje się tak, jeśli:

- a) system ulg podatkowych prowadzi do wspierania słabszych podmiotów gospodarczych i ratowania działalności nieuzasadnionej racjami rachunku ekonomicznego,
- b) system podatkowy jest jedną z przyczyn postępującej dekapitalizacji majątku,
- c) system podatkowy utrudnia przepływ kapitału i zniechęca do inwestycji,
- d) system podatkowy jest jedną z przeszkód w rozwoju przedsiębiorczości i wzroście produkcji.

Mikroekonomiczny aspekt neutralności to punkt widzenia podmiotu gospodarczego, który ocenia skutki opodatkowania z perspektywy przedsiębiorstwa. Możliwe są tu dwa modelowe sposoby postępowania:

- a) przyjmuje się, że określone są warunki gospodarcze i poszukuje się podatku bądź podatków obojętnych dla tych warunków;
- b) za punkt wyjścia przyjmuje się dany podatek bądź dane podatki i poszukuje się dla nich takich warunków, w których opodatkowanie nie będzie miało wpływu na decyzje gospodarcze³.

---

¹ A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki i prawo podatkowe*, LexisNexis, Warszawa 2010, s. 286.

² H. Kuzińska, *Rola podatków pośrednich w Polsce*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, Warszawa 2002, s. 75.

³ Tamże, s. 284–285.

Trudno jednoznacznie stwierdzić, że zasada neutralności jest spełniona w odniesieniu do podatków bezpośrednich i pośrednich. Jednak ważność tej zasady jest podkreślana wśród innych zasad konstruowania współczesnego racjonalnego systemu podatkowego⁴, uwzględniającego podział podatków według kryterium związku między ciężarem podatkowym a ponoszącym go podatnikiem (podatki bezpośrednie i pośrednie).

2. Podatek dochodowy a zyskowość przedsiębiorstwa

Powołując się na jedną z zaproponowanych przez S. Owsiaka zasad konstruowania współczesnych systemów podatkowych, można stwierdzić, że podatki bezpośrednie wprowadza się, ponieważ są trudniej przerzucalne oraz są pewnym i systematycznym, chociaż mniej wydajnym, źródłem dochodów budżetowych. Na potrzeby artykułu podatki bezpośrednie zostały ograniczone do podatków dochodowych, w szczególności do podatku dochodowego od osób prawnych. Rozważaniom poddano istotę podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorstwa dla jego zyskowości.

Zgodnie z teorią kreowania i podziału wartości, warunkiem niezbędnym wypełnienia misji przedsiębiorstwa, polegającym na zaspokajaniu potrzeb ludzkich i społecznych, jest dążenie do osiągnięcia zadowalającej zdolności osiągania dochodu, a nie rosnącego zysku, jak utrzymują teorie utylitarystyczne i jak wynika z kapitalistycznej wizji rynku. Zysk jest bowiem wielkością mierzącą wartość wykreowaną i dzieloną między akcjonariuszy, czyli między prawnych właścicieli przedsiębiorstwa. Dochód z kolei jest wielkością, która może być w przybliżeniu określona jako różnica między przychodami a kosztami. Za pomocą tej wielkości mierzy się zatem zdolność przedsiębiorstwa do wynagradzania wszystkich czynników wytwórczych, dostarczanych przez interesariuszy, czyli pracowników – w formie płac; państwa – w formie opłat i podatków; dostawców; społeczeństwo – w formie dobrobytu społecznego i rozwoju gospodarczego⁵.

Nie można więc nie dostrzegać wpływu podatku dochodowego na osiągnięte przez przedsiębiorstwa dochody.

---

⁴ S. Owsiak, *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, s. 231–231.

⁵ *Etyka, finanse a wartość przedsiębiorstwa*, red. S. Lanza, M. Calcaterra, F. Perrini, Fundacja na rzecz Polskich Związków Kredytowych – Instytut Stefczyka, Sopot 2010, s. 125.

Istotnymi cechami charakteryzującymi podatki bezpośrednie, a zatem i podatki dochodowe, są: stała wydajność, legalna elastyczność, oszczędność kosztu poboru, powolność poboru, ostentacyjność pobrania. Spośród wymienionych właściwości na decyzje przedsiębiorstw wpływa głównie ostatnia cecha. Ostentacyjność pobrania oznacza bowiem, że podatnicy znacznie bardziej odczuwają ciężar podatków bezpośrednich, w tym i dochodowych, niż pośrednich⁶. Na poparcie tej tezy można przytoczyć kolejną zasadę budowy systemów podatkowych polegającą na tym, że z psychologicznego punktu widzenia łatwiej jest podwyższyć ciężar podatkowy za pomocą podatków pośrednich niż bezpośrednich. Według W. Szczęsnego⁷ szczególna uciążliwość podatków dochodowych dla podmiotów gospodarczych wiąże się z faktem, że są one czynnikiem bezpośrednio zmniejszającym wypracowaną w firmie nadwyżkę finansową, a więc ograniczają jej zdolność do przyszłego rozwoju.

Każde obciążenie finansowe jest dla przedsiębiorstwa znacznym problemem, a przede wszystkim wydatkiem, który w konsekwencji nie przyczynia się do osiągania przychodów. Taką rolę odgrywają podatki dochodowe, które oprócz obciążenia finansowego sprawiają przede wszystkim poważne problemy w prawidłowym ich ustaleniu. Sytuację tę powodują głównie skomplikowane i często niespójne przepisy prawne. Zobowiązania podatkowe z tytułu podatków bezpośrednich mają duże znaczenie w podejmowaniu decyzji gospodarczych. Zasady ich ustalania oraz przepisy podatkowe powinny przede wszystkim nie zakłócać procesów planowania, a zatem postulat stabilności opodatkowania powinien być priorytetowy w rozpatrywaniu zmian reform podatkowych⁸.

Ustawodawca ma wpływ na działalność ekonomiczną podmiotu opodatkowanego przez określenie katalogu kosztów i strat uznawanych za uzasadnione w uzyskiwaniu dochodu. Niezbędne wydaje się więc przybliżenie różnych możliwości wpływania na obniżenie podstawy opodatkowania, a tym samym pokazanie większych zdolności rozwojowych przedsiębiorstwa – kosztów uzyskania przychodu.

---

⁶ A. Adamczyk, *Rola podatku dochodowego od osób prawnych w kształtowaniu działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2009, s. 42.

⁷ W. Szczęsny, *Firma w otoczeniu fiskalnym*, Difin, Warszawa 2004, s. 42.

⁸ R. Rosiński, *Polski system podatkowy. Poszukiwanie optymalnych rozwiązań*, Difin, Warszawa 2008, s. 63.

Podatnicy, chcąc uniknąć podatku, dokonują wydatków, których bardzo ważną zaletą jest możliwość powiększenia o ich wartość kosztów uzyskania przychodu. Innymi słowy, pewne wydatki nie zostałyby wcale poniesione, gdyby nie podatek dochodowy od osób prawych. W ten sposób koszt stał się kategorią pozytywną⁹. Koszty uzyskania przychodu wpływają na wysokość podatku, a ten z kolei kształtuje zysk netto. Interesującą pozycją kosztów rodzajowych, będących kosztem uzyskania przychodu, jest amortyzacja środków trwałych, a ściślej zagwarantowane przez ustawodawcę metody amortyzacji. Wśród możliwych metod zdecydowanie korzystne dla przedsiębiorstw są metody amortyzacji przyspieszonej. Ponieważ metoda degresywna amortyzacji jest skomplikowana metodologicznie, to coraz popularniejsza staje się metoda liniowa stosowana dla maszyn, urządzeń i środków transportu intensywnie wykorzystywanych, dla środków trwałych poddanych szybkiemu postępowi technicznemu, zaliczanych do grup 4–6 i 8 Klasyfikacji Środków Trwałych, oraz dla budynków i budowli wykorzystywanych w warunkach pogorszonych lub złych. Stawkę bazową amortyzacji podwyższa się wówczas o odpowiedni współczynnik.

Głównym motywem zakupu dóbr inwestycyjnych jest oczekiwanie korzyści materialnych wynikających z możliwości sprzedaży dóbr i usług, a zatem zidentyfikowany popyt konsumpcyjny. W regulacjach zawartych w ustawach o podatkach dochodowych ogromne znaczenie ma z pewnością zachęta podatkowa polegająca na możliwości przyspieszonej amortyzacji środków trwałych. Pozwala ona zaliczać w koszty większe kwoty z wartości zakupionych dóbr inwestycyjnych i minimalizować podatek dochodowy¹⁰.

Ważne jest zwrócenie uwagi na swoistą rolę amortyzacji w finansach przedsiębiorstwa. Zdaniem J. Iwin-Garzyńskiej¹¹, pomimo podatku płaconego od wartości nadwyżki finansowej przedsiębiorstwo może sfinansować z kapitału amortyzacyjnego potrzeby odnowy rzeczowego majątku trwałego. Wartość zysku netto także pozostaje na realnym poziomie. Wartość kapitału amortyzacyjnego przekracza wartość konieczną do odnowy majątku trwałego i dzięki temu wartość zysku netto pozostaje na niezmiennym, realnym poziomie. Osiąga się to dzięki podatkowej tarczy amortyzacyjnej, ponieważ o jej wartość kapitał amortyzacyjny

---

⁹ G. Szczodrowski, *Polski system podatkowy*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 160.

¹⁰ H. Kuzińska, dz. cyt., s. 220–221.

¹¹ J. Iwin-Garzyńska, *Szkice o kapitale i podatkach w istocie nauki finansów przedsiębiorstw*, Difin, Warszawa 2010, s. 97.

przewyższa potrzeby odnowy. Kapitał amortyzacyjny definiowany jest jako wartość środków finansowych, wynikających z ponownego wpływu środków pieniężnych z amortyzacji przez efekt uwolnienia kapitału ze środków trwałych oraz amortyzacyjnej tarczy podatkowej (efekt podatkowy amortyzacji)¹².

Innym sposobem kształtowania podstawy opodatkowania jest korzystanie przez przedsiębiorstwa z ulgi inwestycyjnej. Uznaje się, że podatek z proporcjonalną skalą podatkową i niska stawka procentowa są wystarczającą motywacją do inwestowania. Uważa się jednak, że niskie stawki nie zachęcają małych przedsiębiorców do ponoszenia nakładów inwestycyjnych. Nie dysponują oni środkami finansowymi umożliwiającymi podejmowanie inwestycji. Obniżka stawki podatku nie wpływa więc na nich prorozwojowo¹³. Jednak, w celu utrzymania pozycji na rynku, zwiększenia udziału w nim lub wejścia na rynki zagraniczne z nowymi wyrobami, konieczne jest podejmowanie inwestycji niezależnie od tego, czy obowiązują ulgi czy nie. W warunkach rosnącej konkurencji krajowej i zagranicznej, swobodnego przepływu kapitału dóbr, usług i siły roboczej dla wielu przedsiębiorców rezygnacja z inwestycji w dłuższym okresie mogłaby oznaczać nie tylko ograniczenie udziału w rynku, ale w niektórych przypadkach nawet wypadnięcie z niego¹⁴.

Zasadę neutralności podatkowej podważa fakt, że zarówno podatki bezpośrednie, jak i pośrednie zawsze oznaczają rezygnację z części dochodu.

3. Istota podatków pośrednich

Podatki pośrednie, a szczególnie podatek od towarów i usług, to główne źródło dochodów polskiego budżetu. Z zasady należą do obciążeń fiskalnych wydajnych i z psychologicznego punktu widzenia mniej odczuwalnych dla podatnika, przede wszystkim odbiorcy finalnego niż podatki bezpośrednie.

---

¹² Por. J. Iwin, *Kapitał amortyzacyjny w przedsiębiorstwie*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2003, s. 245–246.

¹³ J. Ickiewicz, *Obciążenia fiskalne przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa 2009, s. 64.

¹⁴ Tamże.

Wśród domniemyanych zalet podatków pośrednich można wyróżnić¹⁵ następujące:

- większą wydajność oraz pozytywny wpływ na wzrost gospodarczy niż podatki od dochodu lub majątku, ponieważ nie oddziałują ujemnie na skłonność do oszczędzania,
- relatywnie wysoką wydajność fiskalną,
- relatywnie niskie koszty poboru,
- ograniczoną możliwość unikania i uchylania się od podatków, co zapewnia znaczną pewność gromadzenia dochodów publicznych państwa,
- zdolność do samoregulacji,
- stymulację oszczędności,
- możliwość stymulacji decyzji inwestycyjnych,
- możliwość korzystnego wpływu na stosowanie społecznie pożądaných technik produkcji przez zróżnicowanie stawek,
- możliwość korzystnego wpływania na społecznie pożądaną strukturę konsumpcji.

Do podstawowych słabości podatków pośrednich zaliczyć można następujące¹⁶:

- wysokie koszty społeczne w postaci strat pustych w przypadku opodatkowania towarów o wysokich elastycznościach cenowych popytu lub podaży,
- łatwość ulegania iluzji fiskalnej, ponieważ podatek pośredni tkwi w cenie towaru opodatkowanego i z biegiem czasu świadomość jego istnienia w cenie ulega zatarciu,
- w momencie wprowadzania w życie podatek pośredni podnosi znacznie stopę inflacji.

Rozważania nad opodatkowaniem pośrednim dotyczą głównie jego wpływu na funkcjonowanie przedsiębiorstw i określają zależność podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego od ceny danego produktu czy usługi. Powoduje to w istocie zmniejszenie przychodów ze sprzedaży przedsiębiorstwa, a także znaczne obciążenie dla jego funkcjonowania. Chociaż w rzeczywistości ostateczne i największe obciążenia dotyczą odbiorcy finalnego, czyli konsumenta, to jednak różnica między podatkiem należnym a naliczonym, czyli opodatkowanie

---

¹⁵ *Teoretyczne podstawy reformy podatków w Polsce*, red. J. Ostaszewski, Z. Fedorowicz, T. Kierczyński, Difin, Warszawa 2004.

¹⁶ Tamże.

wartości dodanej stanowi znaczny wydatek. Z kolei wydatek ten nie jest uznawany za koszt, o który mógłby przedsiębiorca zmniejszyć podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym¹⁷.

Inną wadą podatków pośrednich jest to, że w pewnych warunkach mogą one krępować działalność gospodarczą, a nawet aktywność gospodarczą. Dzieje się tak wówczas, gdy ze względu na warunki wymiany rynkowej utrudniona czy niepewna jest przezucalność podatków. Poza tym ze względu na to, że pobór podatków pośrednich następuje w momencie osiągania przychodów, a więc gdy nieznanne są jeszcze koszty ich uzyskania, osłabiają one przedsiębiorczość i zainteresowanie konkurencją rynkową. Warto także wspomnieć, że zróżnicowana skala obciążeń podatkami pośrednimi w różnych krajach decyduje o warunkach konkurencji międzynarodowej na rynkach światowych¹⁸.

Z innej cechy podatku od towarów i usług wynika, że nie jest on doskonale neutralny ekonomicznie, ponieważ uchybia chociażby zasadzie dogodności płacenia z uwagi między innymi na:

- konieczność ewidencji rozliczeń,
- zamrażanie kapitału obrotowego przedsiębiorstw i związaną z tym redukcję płynności przedsiębiorstw,
- zachętę do utrzymywania niewielkich zapasów, ponieważ za niesprzedany towar nie można uzyskać zwrotu naliczonego podatku VAT¹⁹.

Konkretne przepisy dotyczące opodatkowania podatkiem od towarów i usług wykazują także cechy pozwalające nie redukować wydajności ekonomicznej i dobrobytu gospodarek, w których obowiązują:

- naruszana jest zasada równej konkurencji przez ustanawianie specjalnych stawek podatku od wartości dodanej dla instytucji publicznych,
- naliczanie podatku od towarów i usług od importu stwarza interes sektora publicznego w popieraniu importu, ponieważ mały import zwiększa deficyt budżetowy,
- zwolnienia podmiotowe od płacenia podatku od wartości dodanej powodują, że odbiorca towaru od kontrahenta zwolnionego z tego podatku nie może odliczyć podatku naliczonego, co podnosi cenę towaru i przyczynia się do wzrostu inflacji,

---

¹⁷ R. Rosiński, dz. cyt., s. 75.

¹⁸ Tamże, s. 26.

¹⁹ K. Tarchalski, *Podatkowa i regulacyjna rola państwa w alokacji zasobów a dobrobyt*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2006, s. 51.

- relatywnie wysoka stawka polskiego podatku od towarów i usług zniechęca do otwierania w Polsce przedsiębiorstw zagranicznych, które płacą ten podatek w krajach rejestracji²⁰.

Istota tego podatku polega na tym, że zachowanie neutralności podatkowej w tym przypadku jest zależne od spełnienia określonych warunków.

Względna neutralność podatków pośrednich w gospodarce rynkowej polega na stymulowaniu, a nie osłabianiu konkurencji, to znaczy, że jego stosowanie nie powinno wywierać wpływu na warunki produkcji i wymiany. Podobnie, wolne od kalkulacji podatkowych (podatkowo neutralne) powinny być decyzje podejmowane przez konsumentów, ale tylko wtedy, gdy zrównane zostaną obciążenia podatkowe sprzedaży wszystkich towarów i usług²¹.

Uwagi końcowe

Obecnie podatkom nie można przypisywać funkcji tylko fiskalnej. Są one instrumentami zachęcającymi określone podmioty do określonego działania, ale także ograniczającymi dla innych przedsięwzięć. Ta pozafiskalna funkcja podatków jest zauważalna w działalności każdego przedsiębiorstwa. Może się wydawać, że stoi ona w opozycji do postulowanej idei neutralności podatków bezpośrednich i pośrednich. Po prostu podatki nie powinny zniekształcać wyborów rynkowych podmiotów gospodarczych. W przypadku podatku dochodowego neutralność dotyczy uznania za przedmiot opodatkowania takich samych istotnych podatkowo zdarzeń przy niestosowaniu preferencji podatkowych. Natomiast w przypadku podatków pośrednich neutralność ma inne znaczenie dla producenta oraz konsumenta. Zasada byłaby zachowana, gdyby rozłożenie ciężaru podatkowego pozostawało stosunkowo takie samo. Niezwykle trudno o to w praktyce gospodarczej.

---

²⁰ Tamże.

²¹ H. Kuzińska, dz. cyt., s. 76.

Literatura

- Adamczyk A., *Rola podatku dochodowego od osób prawnych w kształtowaniu działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2009.
- Etyka, finanse a wartość przedsiębiorstwa*, red. S. Lanza, M. Calcaterra, F. Perrini, Fundacja na rzecz Polskich Związków Kredytowych – Instytut Stefczyka, Sopot 2010.
- Gomułowicz A., Małecki J., *Podatki i prawo podatkowe*, LexisNexis, Warszawa 2010.
- Ickiewicz J., *Obciążenia fiskalne przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa 2009.
- Iwin-Garżyńska J., *Szkice o kapitale i podatkach w istocie nauki finansów przedsiębiorstw*, Difin, Warszawa 2010.
- Iwin J., *Kapitał amortyzacyjny w przedsiębiorstwie*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2003.
- Kuzińska H., *Rola podatków pośrednich w Polsce*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, Warszawa 2002.
- Owsiak S., *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
- Rosiński R., *Polski system podatkowy. Poszukiwanie optymalnych rozwiązań*, Difin, Warszawa 2008.
- Szczęśny W., *Firma w otoczeniu fiskalnym*, Difin, Warszawa 2004.
- Szczodrowski G., *Polski system podatkowy*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- Tarchalski K., *Podatkowa i regulacyjna rola państwa w alokacji zasobów a dobrobyt*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2006.
- Teoretyczne podstawy reformy podatków w Polsce*, red. J. Ostaszewski, Z. Fedorowicz, T. Kierczyński, Difin, Warszawa 2004.

TAX NEUTRALITY – INTRODUCTION

Summary

Classification of taxes based on relationship between the amount of tax and the taxpayer, that is direct and indirect taxes, is one of the rules of creating modern tax systems.

The difficulty connected with direct tax, especially income tax in case of business entities, is that its directly connected with reducing of achieved profit and thus hinders its

potential to develop. Every financial burden is a big problem for the company, especially an expense that will not lead to increasing the income.

An important problem connected with indirect tax, VAT, is its neutrality. If we assume that it can be transferred to the final buyer, which is a tax payer this tax should not influence company costs and financial results. In reality however the neutrality problem is much more complicated both in case of direct and indirect tax.

Translated by Agnieszka Opałka